

PROPISI EVROPSKE UNIJE

DIREKTIVA O ZAŠTITI PODATAKA O LIČNOSTI

Data Protection Directive (Directive 95/46/EC) o zaštiti ličnosti u vezi sa obradom podataka o ličnosti i slobodnom kretanju takvih podataka uređuje obradu predmetnih podataka u okviru EU. Važnu komponentu predstavljaju privatnost i ljudska prava.

Lični podaci (*personal data*) obuhvataju svaku informaciju ili više faktora kao što su fizički, mentalni, kulturni i socijalni. Obrada podataka o fizičkim licima definisana je kao svako informisanje ili raspolaganje podacima, bilo automatski ili na drugi način, i kao sakupljanje, beleženje, izmena, korišćenje i objavljivanje podataka na bilo koji način. O primeni Direktive stara se „kontrolor“ (controller) koji je fizičko ili pravno lice zaduženo za njeno sprovođenje.

Podaci se mogu obrađivati pod sledećim uslovima:

- kada je subjekat dao svoj pristanak
- kada je to neophodno za ispunjavanje obaveze ili za zaključenje ugovora
- kada je nužno za ispunjavanje pravne obaveze
- kada je potrebno za zaštitu vitalnih interesa subjekta
- kada se to radi u cilju zaštite javnog interesa.

Direktiva neće imati primenu u slučajevima zaštite javnih interesa, bezbednosti i važnih ekonomskih i finansijskih interesa država članica EU.

EU je 2013. godine pripremila poslednji nacrt izmena Data Protection Directive (1995), čime se proširuje njena primena u vezi sa obradom podataka u eri interneta.¹ U pitanju je više regulativa nego direktiva s obzirom na to da su države članice EU dužne da je unesu u svoje zakonske propise. Lista lica koja mogu biti kažnjena zato što su propustila da sačuvaju podatke i zato što ne vode dovoljno računa o njima nije mala, uključuje zdravstvene ustanove,

¹ Francesca Nyman, Are you protected?, London, Post Magazine, London, 0.03.2013.

banke i osiguravajuće kuće. Očekuje se da će nova direktiva stupiti na snagu između 2014. i 2016. godine.² Tako će se postići veća zaštita podataka o ličnosti i uvesti nova obaveza. Kompanije će biti dužne da obaveste zadužene regulatore i potrošače o svakom kršenju propisanih obaveza u roku od 72 sata.

Osiguravači su postali zabrinuti. Veći broj njihovih aktivnosti može postati nedozvoljen, a za to su predviđene sankcije. Istina, prvobitna novčana kazna od dva odsto od ukupnog prometa smanjena je na pola procenta. Međutim, za veliku osiguravajuću kuću kao što je npr. „Axa“ novčana kazna može da iznosi više miliona evra.

Institucija Insurance Europe iskazala je rezerve prema uvođenju pravila „Pravo da bude zaboravljeno“. Svrha ovog pravila bila je društvene prirode, npr. da se brišu podaci o nekoj javnoj ličnosti objavljeni putem interneta. Za osiguravače takvo rešenje nije uvek prihvatljivo. Bez dobijenih podataka za koje osiguranik zahteva da se „zaborave“, ugovor o osiguranju može prestati da proizvodi pravno dejstvo. Propisi pojedinih država obavezuju osiguravajuća društva da podatke o osiguranicima čuvaju više godina. Ovi podaci neophodni su osiguravačima za obavljanje matične delatnosti.

U Evropskom parlamentu zapaženo je da javno objavljeni podaci o ličnostima osiguravačima mogu biti od koristi u sastavljanju ponude raznih vrsta osiguranja, što se iz tog razloga ne može izbeći.

Izneto je mišljenje (*Insurance Europe*) da predložena izmena Direktive može negativno da utiče na prevenciju i otkrivanje prevara osiguranika. Pravna osnova za istraživanje prevara se ne vidi i ne postoji potrebna pravna izvesnost, te je zbog toga neophodno da buduća direktiva u ovom pogledu bude precizna.

Osiguravačima se mora dozvoliti da podatke dobijene od ugovarača osiguranja obrade pre zaključenja ugovora o osiguranju. Takođe, u slučaju nastanka štetnog događaja pokrivenog osiguranjem, neophodno je utvrditi niz podataka kako bi se osiguravač uverio u pravo osiguranika na naknadu. Delatnost osiguranja se inače ne bi mogla sprovoditi. Osiguranje se u ovom pogledu bitno razlikuje „od igre na sreću“.

Zaštita ličnih podataka osiguranika treba da bude proporcionalna pravu na zaštitu njegove privatnosti i načinu na koji osiguravači posluju.³

2 Carolina Parra-Serano, Entering cyberspace, Post Magazine, 15/22. 8. 2013.

3 Mišljenje Insurance Europe, federacije osiguravača i reosiguravača sa sedištem u Briselu, www.insuranceeurope.eu

Prikazi

Ukazano je i da uvedena rešenja ne smeju da dođu u sukob sa drugim pravnim instrumentima, npr, sa Direktivom 2005/60/EC o sprečavanju pranja novca i terorizma.

Dr Zoran Radović